

Obsah

Proemio a gli lettori indulgenti – úvodní slovo ke shovívavým čtenářům / 9

I. HISTORICKÝ ÚVOD / 17

1. Císař a král Ferdinand I. a arcivévoda Ferdinand Tyrolský v Čechách (JH) / 19

1.1 Úvod / 19

1.2 Nástup Ferdinanda I. / 19

1.3 Královny pobyty v Čechách / 24

1.4 Ferdinand II. Tyrolský – výchova, vzdělání a poznávací cesty / 25

1.5 Arcivévoda Ferdinand II. jako královský místodržitel v Čechách / 27

1.6 Charakteristika arcivévody a jeho vztah s Ferdinandem I. / 27

1.7 Politické, náboženské a vojenské aktivity Ferdinanda Tyrolského / 28

1.8 Osobní a společenský život zástupce krále / 30

1.9 Arcivévoda Ferdinand jako stavebník, mecenáš a organizátor slavností v Čechách / 31

1.10 Dvůr Ferdinanda Tyrolského / 37

1.11 Smrt Ferdinanda I. a nástup Maxmiliána II. / 38

1.12 Poslední léta arcivévody Ferdinanda Tyrolského / 38

2. Arcivévoda Ferdinand II. a výtvarné umění (IP) / 40

3. Stavební vývoj letohrádku Hvězda – písemné prameny a jejich interpretace (JH) / 52

II. ARCHITEKTURA HVĚZDY / 67

1. Fortuna critica aneb co se dosud psalo o architektuře Hvězdy (IM) / 69

2. Architektura Habsburků v 16. století v Čechách (SD, IM) / 79

2.1 Umělecký okruh seskupený kolem Floriána Griespeka, stavebního ředitele císaře Ferdinanda I. / 80

2.2 Architektonické aktivity Maxmiliána II. (1564–1576) / 82

2.3 Podoba Pražského hradu v 16. století / 84

2.4 Královská zahrada / 86

3. Pražské a evropské letohrádky (IM) / 92

4. Teorie architektury v knihách Vitruvia a jeho následovníků (IM) / 99

5. Knihovna Ferdinanda Tyrolského (SD, IM) / 106

6. Ferdinand: vévoda-architekt? (SD, IM) / 111

7. Slavnost položení základního kamene – renesanční plány Hvězdy (IM) / 114

8. Matematické poměry letohrádku Hvězda (IM) / 122

9. Polygony v evropské architektuře před Hvězdou i po ní (IM) / 125

10. Hvězda jako „pevnost“ – fortifikační problematika (IM) / 138

III. IKONOGRAFIE ŠTUKOVÉ VÝZDOBY LETOHRÁDKU HVĚZDA / 143

1. Letohrádek jako „Iudus serius“ (IP) / 145
2. Štuky ve Hvězdě v dosavadní literatuře (IP) / 152
3. Hvězda, kosmologie, astrologie (IP) / 155
4. Antické památky v interpretaci renesančních umělců a humanistů (IP) / 167
5. Základní témata a strukturace ikonografických motivů štuků Hvězdy (IP) / 180
6. Dvě brány lidské duše a její apoteóza (IP) / 186
 - 6.1 Antické vzory a renesanční paralely / 192
 - 6.2 Ferdinandovy bakchanálie / 218
7. Popis štukové výzdoby letohrádku (IP) / 224
 - 7.1 Vstupní chodba Atalanty / 224
 - 7.2 Hlavní sál Aenea a římských ctností / 236
 - 7.3 Chodba Minervy / 254
 - 7.4 Sál Diany-Luny / 260
 - 7.5 Chodba Neptuna / 266
 - 7.6 Sál Saturna / 272
 - 7.7 Chodba Venuše / 276
 - 7.8 Sál Cheiróna / 286
 - 7.9 Chodba Kleopatry / 292
 - 7.10 Sál Merkura / 300
 - 7.11 Chodba Marta / 306
 - 7.12 Sál Jupitera / 313
8. Císařským titulem „ad astra“ – mytologie a vládcovská reprezentace (IP) / 323
9. Shrnutí – Hvězda jako komplexní symbol (IP) / 326

IV. ANTONIO BROCCO, JEHO DÍLNA A „SEKUNDÁRNÍ“ MOTIVY ŠTUKŮ / 329

1. Evropské výzdobné systémy 16. století a jedinečnost Hvězdy (IM) / 331
2. Antonio Brocco v Drážďanech: „uf meister Prochi und seinen Bruder, und Buben gehet...“ (IM) / 340
3. Fascinace Proměnami a proměnami v Drážďanech (IM) / 343
4. Zámek v Nelahozevsi a jeho paradoxy (IM) / 352
5. Zámek v Telči – Broccův epigon? (IM) / 357
6. Antonio Brocco v Tyrolích a v Bavorsku: „Ich Anthoni Prackh, Bekhene hiemit und Thue khundt Menigelichen...“ (IM) / 362
7. Kolik je ve Hvězdě vlastně scén? (IM) / 370
8. Antický mořský svět (SD, IM) / 372
 - 8.1 Tritóni / 373
 - 8.2 Mořští kentauři / 375
9. Delfíni (IM) / 376
10. Bakchův průvod aneb potrestání opilého Pana ve Hvězdě (IM) / 378
11. Renesanční putto v družině Bakchově (SD) / 381
12. Ardita capra – „chtivá a drzá“ koza (IM) / 385
13. Vermenschlichung der Stütze – karyatidy, hermy, atlanti (IM) / 387
14. Akantové rozviliny a jejich možná mírová tematika (IM) / 391
15. Masky, maskarony, beraní hlavy, bukraniony (IM) / 395
16. Causa Neronova Zlatého domu – Domus Aurea (IM) / 397
17. Feston – svátek, nebo královská koruna? (IM) / 398
18. Ornament ve Hvězdě – groteska podruhé (IM) / 401
19. Rozeta nebo rozety? (IM) / 402
20. Paradigma Raffaelových loggií s otazníky (IM) / 404

V. OBORA HVĚZDA S AREÁLEM LETOHRÁDKU / 407

1. „La Casa dil Barco“ (SD) / 409
2. Zahrada jako pevnost (SD) / 413
3. Obora Hvězda v renesanci (SD) / 416
4. Míčovna nebo antiquarium? (SD) / 420
5. Aleje a hvězda vysázená z dubů (SD) / 429
6. Areál a hospodářské budovy v zrcadle plánů z 18. století (SD, IM) / 439
7. Zvěř, pachtvo a lov v oboře Hvězda (SD) / 444

VI. „DRUHÝ ŽIVOT“ – NACHLEBEN – AFTERLIFE / 449

1. Pronájem Hvězdy vojenskému eráru: ztráta nebo zisk? (IM) / 451
2. Kolik měla Hvězda celkem střech? (IM) / 464
3. Janák, jeho deníky a Hvězda jako učebnice památkové péče za posledních 450 let (IM) / 472
4. Odlitky štukové výzdoby – k čemu sloužily? (IM) / 479

Epilog / 481

Summary / 483

Seznam zkratk / 489

Seznam citovaných rukopisů a archivních pramenů / 490

Seznam citovaných starých tisků (do roku 1800) / 491

Bibliografie / 493

Seznam vyobrazení a jejich zdroje / 547

Rejstřík jmen a lokalit v hlavním textu / 563